Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 121. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го ЧЕРВНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 29, 1983 No. 121. VOL. XC.

Конґресмен Б. Ґілмен переведе свідчення в справі поштової служби в СССР

Літлетон, Коло. (Христина Винар). — На основі поданих вісток у дні 18-го липня1983 конгресмен Бенджамін Ґілмен (Н.Й. — Р.) плянує перевести свідчення в справі нарікань громадян ЗСА на поштову службу в СССР. Переслухання відбудуться в Вашінгтоні, Д.К., або в Сан Франсіско, Каліфорнія. Конгресова комісія в ЗСА в справах американської пошти підготовляє на швидку руку документи про поштову практику в Совєтському Союзі. Переслухання це має на меті подати певні резолюції і проєкти змін на Міжнародну конвенцію поштових урядів, що має відбутися в червні 1984 року.

Асистент конгресмена Ґілмена Дейвід Ено просить надсилати всі документи, що в них є подані вістки про недоручені листи і пакети з ЗСА до громадян СССР. Всі недоставлені листи, що мають примітку „inconnu" в рожевому кольорі, підписані не адресатом, а чужою рукою або зовсім не підписані, слід надсилати до Конгресової комісії.

Про пакунки, вислані через Внешпосилторг (СССР агенція для посилок), треба окремо подати, через якого совєтського уповноваженого (агента) пакунок було вислано.

Пересилаючи ці документи, треба конечно подати всі наліпки, ім'я і прізвище адресата і кому цю посилку вислано, всі митні дописки або ярлики, список поданих речей у пакунку, включно з ціною на оплачене мито.

Для прикладу подаємо скаргу авторки цього допису Христини Винар у Літлетоні, Колорадо, яка зі своїми приятелями вислала пакунок для Оксани Мешко, що перебуває на засланні в Аяно в Хабаровському краї. Пакунок вислано в лютому 1983 року. Пакунок зворотною поштою повернено в червні 1983 року, з допискою „імпортувати не дозволено". Всі речі у пакунку були подані згідно з митним урядом і були перевірені совєтською агенцією в ЗСА.

Якщо б громадяни в ЗСА бажали долучитися до цієї акції-зміни нечуваних практик поштового уряду в СССР, то їх обов'язком є надсилати ці документи до конґресмена Ґілмена, який переводитиме свідчення в цій справі.

Всі документи і скарги надсилати треба негайно на адресу: David Eno, Post Office Committee on Investigations, U.S. House of Representatives, Room 304A Cannon House Building, Washington DC 20515. For additional information call Mr. Eno at 1-202/225-0074 or contact Congressman Benjamin Gilman, 2160 Rayburn Building, Washington DC 20515.

Митрополит дякує учасникам Молитовного Здвигу

Савт Бавнд Брук, Н.Дж. (Митрополича Канцелярія). — З доручення Владики Митрополита Мстислава подаємо нижче його вияснення: „Після многолюдної і величної Жалобної урочистости в пам'ять Жертв з нагоди50-ліття Великого голоду, яка відбулася на Оселі Ап. Андрія УПЦеркви в ЗСА 15-го травня, вже 19-го травня я відлетів до Лондону в Англії, щоб очолити Шостий Собор Української Автокефальної Православної Церкви. Вже на летовищі, коротко перед відлетом, я доручив подати до преси мою подяку тим окремим особам і організаціям, які в тій чи іншій мірі спричинилися до гідного вшанування пам'яті жертв Великого голоду в неділю 15-го травня. Після повернення до ЗСА, мої друзі звернули мою увагу на те, що в моїй подяці нема згадки про такі організації, як Пласт і I-ша Дивізія Української Національної Армії. Свідчу,що сталося це лише і виключно через мій недогляд, за що тепер гостро себе суджу, висловлюючи водночас Проводові Пласту та моїм любим пластункам і пластунам сердечну подяку за те,що своєю приявністю в той День у Савт Бавнд Бруку збагатили зміст тієї незабутньої події не лише численною кількістю, але — що головне — добрим прикладом і високоморальною поставою.

Зі змістом першого числа щоденника ‚Америка', що було видане після 15-го травня, запізнався я щойно після повернення з Англії, 31-го травня. За зміст і поліграфічне окформлення та оздоблення того числа фотосвітлинами належиться признання і похвала редакції та працівникам часопису ‚Америки'. Для майбутніх дослідників нашої доби це число ‚Америки' буде цінним джерельним матеріялом".

Прохання.

Усіх, хто фотографував у неділю, 15-го травня, в С. Бавнд Бруку перебіг Жалобної урочистості вшанування Пам'яті Жертв Великого голоду, просимо прислати хоч по кілька світлин для преси і переховування в Музеї Церкви-Пам'ятника. Висилати слід на адресу: Metropolitan's Chancery, Ukrainian Orthodox Church of the U.S.A., P.O. Box 445, South Bound Brook, N.J. 08880.

На цю ж адресу просимо керувати надалі всю кореспонденцію для Владики Митрополита Мстислава та Митрополичої Канцелярії.

ХРИСТИЯНСЬКІ ДЕМОКРАТИ В ІТАЛІЇ НЕ ЗДОБУЛИ СПОДІВАНОЇ ПЕРЕМОГИ

Рим, Італія. — Партія християнських демократів, яка панувала в політичному житті Італії від закінчення Другої світової війни, потерпіла поразку в загальних виборах у неділю і понеділок,але залишилася ще найбільшою політичною партією країни.

Згідно з даними понад трьох четвертих обрахованих голосів, у палату депутатів, нижчу палату італійського парляменту, християнські демократи здобули 32.7 відсотка голосів. Це є на 5.6 відсотка менше, ніж вони здобули у виборах 1979 року.

Християнські демократи панували у післявоєнний період у 43-ох урядах від 1946 року. Їх популярність поступово падала і тепер вони лише дещо переважають над другою по величині комуністичною партією, яка у теперішніх виборах здобула 30.3 відсотка голосів, але також трохи менше, ніж у попередніх виборах.

У виборах у сенат, вищу палату італійського парляменту, християнські демократи опинилися в подібній ситуації. Вони здобули 32.5 відсотка голосів, тобто на 5.8 відсотка менше, ніж у виборах 1979 року.

У виборах до сенату комуністи здобули 30.9 відсотка голосів, що є майже так само, як чотири роки тому.

Головний італійський інститут дослідження громадської думки Докса повідомив, що згідно з передбаченнями на основі обрахувань компютерів християнські демократи повинні здобути 224 місця в 630-членному парляменті, 38 місць менше,ніж у попередньому; комуністи матимуть 196 місць, на 5 менше, а соціялісти будуть мати 72 місця, 10 місць більше.

Християнські демократи у минулих виборах здобули найменший відсоток голосів за всю післявоєнну історію виборів до найвищих державних органів країни.

Така слаба перевага християнських демократів у виборах завдасть клопоту італійським політичним колам при утворенні нового коаліційного уряду. Ці ж результати італійських виборів сильно контрастують з блискучими перемогами консервативних сил у Західній Німеччині та особливо в Британії.

УЄО вислало листа до Католицької Ієрархії

Атланта, Дж. (Пресова Служба УЄО в ПА). — Головна Управа Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці звернулася спеціяльним Листом ще 23-го квітня ц.р. до всіх римо-католицьких ієрархів у ЗСА в справі нуклеарного озброєння та непошанування людських прав у Совєтському Союзі. Цей лист був розісланий саме напередодні Конференції Католицьких Ієрархів, яка відбулася 4-го травня ц.р. в Чикаго і на якій вони мали висловити свій погляд на цю справу.

В своєму Листі Головна Управа УЄО, між іншим, писала: „Ми з признанням довідалися про Ваше намагання на Вашій Конференції знайти відповідь відносно вживання нуклеарної зброї. Ми особливо цінимо думки кардинала Т. Кука і архиєпископа П. Гананса, щоб до розв'язки нуклеарної зброї підходити реалістично та зі свідомістю того, чим є в дійсності комунізм.

Поневолені народи в СССР і їхні борці за людські і національні права є свідомі того, що комуністичному проводові не можна довіряти, бо в нього існує велика прірва між внутрішньою та закордонною політикою, де він робить свободолюбні та приманливі заяви, ціллю яких є заманювати до себе інші народи. Сьогодні там тисячі борців за справу справедливости і свободи перебувають у концентраційних таборах, психіятричних т.зв. лікарнях та на засланнях, з якихбільшість є українці. І це робиться тоді, коли СССР підписав Хартію Об'єднаних Націй, включно з Гельсінкською Угодою. Мимо своєї конституції, яка забезпечує релігійну свободу, Українські Церкви — Католицька, Автокефально-Православна, Євангельсько-Реформована і Лютерська, є там зліквідовані. Ми просимо Вас, у Ваших пошуках за миром, одверто висловити Вашу турботу про справу національних прав в Україні і всюди в Совєтському Союзі".

У супровідному листі до цього Звернення, між іншим, писалося: „Ми сподіваємося, що наше скромне намагання покаже Вам дорогу до реалістичного підходу у Ваших переговорах зі совєтами, бо є багато людей з добрими інтенціями, яких легко можуть совєти впровадити в ситуацію, в якій ці люди можуть погодитися на мир, навіть коштом втрати особистої та національної свободи і безпеки".

Прийнятий на Конференції Єпископів у Чикаго Пастирський Лист у справі миру і війни дає багато до побажання. Він більше допомагає совєтам, як своїй власній країні та вільному світові. В цьому випадку Головна Управа УЄО старалася помогти католицькій ієрархії знайти в повищій справі належну розв'язку. На жаль, багато католицьких ієрархів впали тут жертвою облудної совєтської пропаганди та своєї наївности, — говориться в комунікаті УЄО.

Головна Управа УЄО розіслала до католицького єпископату в ЗСА понад 300 листів і вона є дуже вдячна організації „Американці в Обороні Людських Прав в Україні" за значну моральну, технічну, а навіть і матеріяльну допомогу у цій важливій акції УЄО.

Появилося друге видання книжки В. Наддніпрянця

Ню Йорк-Торонто-Сидней. — Другим виданням Спілки Визволення України із серії ч. 25 та під егідою Президії Світової Ради Спілки Визволення України тут, цього року, вийшла 151-сторінкова книжка Володимира Наддніпрянця (Володимира Лабуцького) п. з. „Українські націонал-комуністи: їх роля у Визвольній війні України, 1917-1956 рр." Перше видання книжки вийшло в 1956 році в Німеччині накладом Головної Команди Української Національної Ґвардії.

Редагуванням другого видання В. Наддніпрянця займався Валентин Коваль. У кінці книжки є підсумки описаних подій у згаданих в вище роках, написані англійською мовою.

ПОМЕР Д-Р АНТІН СЛИЖ

Чикаґо, Ілл. (Д-р Я. Панчук). — У неділю, 26-го червня 1983 року несподівано помер на 63 році життя на удар серця св. п. д-р Антін Слиж, професор мікробіології в університеті Шітпенсбурґу, Пенсильванія, привізши дочку Стефанію на літні курси українознавства до Гарвардського університету в Кеймбрідж, Масс. Відомості про похорон будуть подані пізніше.

Студіюватимуть проблеми пенсіонерів

Вінніпеґ, Канада. — Доктори Декстер Гарві й Орест Пап при факультеті Педагогіки в Манітобському університеті отримали від Міністерства Здоров'я й Соціяльного Забезпечення (Оттава) дотацію на 259,713 долярів, щоб розпочати програму тренування громадських працівників, які розв'язали б суспільні проблеми і стан здоров'я літніх, старших і старих громадян.

Громадські працівники, які користають з програми тренування: друк, телебачення, себто „віліотейп" і мікрокомпютор, навчаються про те, як розв'язувати преважливі питання в житті сеньйорів-громадян. Гармонійна співпраця між суспільними працівниками і старшими особами — дуже важливий чинник у нашому громадському житті.

Цей чотирирічний проєкт буде займатися суспільними проблемами і станом здоров'я, які виключно стосуються людей культур — французької, української, німецької, тубільної (цебто культури корінних жителів) та й англійської.

Одночасно проєкт може знайти ширше наукове застосування щодо удосконалювання й працездатности суспільних працівників, які працюють із старшими віком громадянами.

За дальші інформації слід звертатися на нижче подану адресу: Elderly Services Workers' Training Project, Project Directors, Faculty of Education, Room 113, University of Manitoba, Winnipeg, Manitoba, Canada R3T 2N2.

Віцепрезидент Дж. Буш знову в Европі

Стокгольм, Швеція. — Віцепрезидент Джордж Буш прибув до Скандинавії на дипломатичні відвідини п'ятьох нордійських країн, а саме Швеції, Норвегії, Фінляндії, Данії і Ісляндії, з метою вияснити американську політику в Центральній Америці і пляноване впровадження американських нуклеарних ракет в Західню Европу.

Його дипломатично-політична місія почалася в Західній Німеччині в містечку Крефельд біля Дюссельдорфу, де було приготовано спеціяльну програму для відзначення 300-річчя німецької еміґрації до Америки. На жаль, біля 20,000 німецьких демонстрантів напали на автомобілевий конвой віцепрезидента Буша, обкидавши численні авта камінням та поранивши 32 поліціянтів і 40 демонстрантів. Демонстрації були звернені проти американської нуклеарної політики в Европі.

Одначе, офіційні західньо-німецькі кола поспішно заявили, що згадані демонстрації в ніякому сенсі не пошкодили добрим стосункам між Вашінґтоном і Бонном.

У Швеції плянується нова конференція у справах роззброєння перед розміщенням американських атомових ракет в грудні цього року. Шведський прем'єр-міністер Олоф Пальме хоче створити спеціяльну зону в Европі, вільну від атомової зброї. Як відомо, Швеція і Фінляндія, які є невтральними країнами, домагаються створення такої зони. Хоч Норвегія, Данія і Ісляндія є членами НАТО, одначе вони не дозволяють розміщення атомових американських ракет на своїх територіях.

У п'ятьох згаданих нордійських країнах публічна опінія є проти політики ЗСА в Центральній Америці, і ціллю місії віцепрезидента Буша є роз'яснити цілі американської політики в Центральній Америці.

В тому самому часі, коли Буш відвідує Скандинавію, НАТО і СССР організують морські маневри на Балтійському морі, підтверджуючи важливість цього моря як для СССР, так і теж для НАТО.

Хоч Швеція рахує себе невтральною, її уряд пропонує новий закон для ухвалення в парляменті, який дозволятиме урядові вжити „оборонні заходи" проти „невідомих" підводних човнів, які таємно маневрують в шведських територіяльних водах.

Як відомо, недавно Юрій Андропов заявив, що СССР не розмістить своїх атомових ракет на Балтійському морі, що дало привід Швеції й Фінляндії запропонувати „вільну зону" від атомової зброї в Північній Европі.

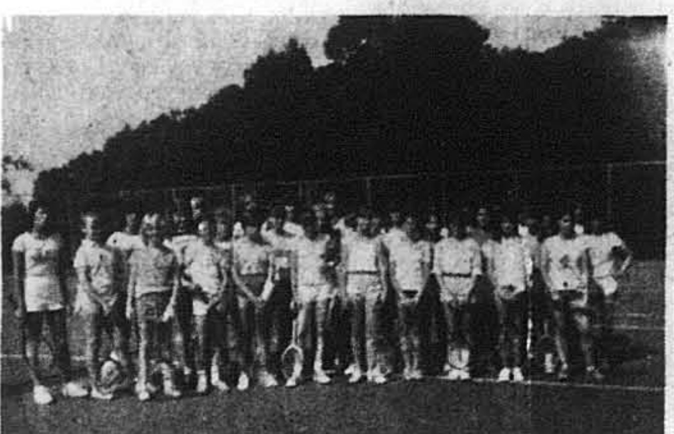
Заповідають нову хвилю контрпропаґанди

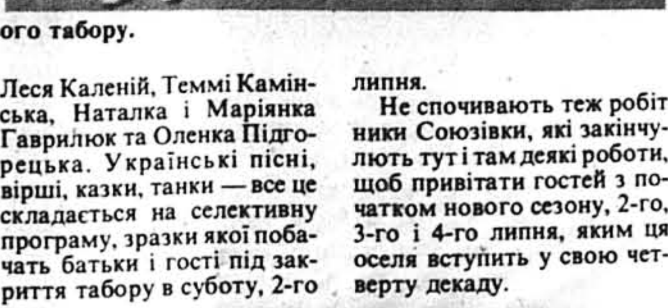
Москва. — У своїх промовах на пленумі ЦК комуністичної партії Совєтського Союзу 15-го і 16-го червня два провідні совєтські лідери Константин Черненко і Юрій Андропов говорили про ідеологічну боротьбу і певні зміни в програмі партії і нападали, хоч з неоднаковою силою, на впливи західнього способу життя на совєтський спосіб.

Із їх висловлювань аналітики роблять висновок, який вже підтверджується життям, що в Совєтському Союзі наступила нова хвиля „закручування гайок" і „прополоскування мозків" Обидва промовці підкреслювали, що „буржуазний вплив" і „пацифізм" в Совєтському Союзі зайшли занадто далеко, а тому з ними треба вести безпощадну боротьбу, в результаті якої треба „змінити громадську свідомість, особливо серед молоді", засобами, які фашистська Німеччина називала „культуркампф", а китайці останнього періоду правління Мао „культурною революцією".

В ранньому періоді совєтської влади, була вже своя „культурна революція",яка була нічим іншим як одичавінням. Тепер Черненко, соромлячись колишньої совєтської „культурної революції", її уподібнення до фашистського продовження в Німеччині Гітлера під назвою „культуркампф"і і прояву в Китаї знову під виглядом „культуної революції", змінив назву, і новий наступ на вільний прояв життя народу назвав „контр пропагандою". Цікаво чи ця змінена назва дасть кращі наслідки, ніж дали ці самі жахливі процеси, які колись поставили на грань культурної безодні і господарського краху спочатку совєтську Росію, потім фашистську Німеччину, і недавно комуністичний Китай.

Всестороння Союзівка: після з'їздів і нарад — табори молоді

Учасники тенісового табору.

Союзівка.— Останні три тижні ще раз підкреслили всесторонність і незаступимість Союзівки, як приманливої і вигідної оселі для старших і для молоді.

Ще не вспів закінчитись тут з'їзд сеньйорів УНСоюзу, а відтак звичайні річні наради Головного Уряду цієї найстаршої і найбільшої братської організації, як закипіло життя на тенісових кортах, в басейні та інших площах цієї оселі напередодні її 31-го літнього сезону.

„Дивізійна братія" вже поволі роз'їжджалася домів в неділю по полудні, 19-го червня, коли у ними залишених кімнатах почала розташовуватись молодь — хлопці і дівчата у віці від 11 до 17 років, в числі 56, які прибули сюди на тенісовий табір, що триватиме до п'ятниці, 1-го липня.

Гомін дівочих голосів лунає тут у віллі „Львів", де 21 дівчат, у віці від 7 до 11 років, почали свій виховно-розваговий табір. Учасники обидвох таборів втішаються прекрасною літньою погодою після задушливої і хмарної хвилі,що її західні вітри відігнали з Кетскильських гір над океан, очищуючи відтак ціле східнє побережжя ЗСА.

Тенісовим табором, учасниками якого є хлопці і дівчата з 12-ох стейтів та з провінції Онтаріо в Канаді, проводять Юрій Савчак, Зенон Снилик і Арета Ракоча, а їм допомагають молодші асистенти Адріян Кутко, Таня і Ліда Савчаки. Крім бігів, руханки і тенісових лекцій, програма включає теорію і тактику, висвітлювання фільмів, інші роди спорту і розвагу. Табір закінчиться турніром, та роздачею свідоцтв і нагород.

Дівочим табором відає Стефанія Гаврилюк, а їй допомагають сестрички: Леся Каленій, Теммі Камінська, Наталка і Маріянка Гаврилюк та Оленка Підгорецька. Українські пісні, вірші, казки, танки — все це складається на селективну програму, зразки якої побачать батьки і гості під закриття табору в суботу, 2-го липня.

Не спочивають теж робітники Союзівки, які закінчують тут і там деякі роботи, щоб привітати гостей з початком нового сезону, 2-го, 3-го і 4-го липня, яким ця оселя вступить у свою четверту декаду.

Дівочий табір.

В Америці

АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТОР Нексі Кассебавм, республіканка з Кенсасу, заявила недавно, що „ЗСА не повинні замикати дверей" перед можливістю висилки американських збройних сил до Центральної Америки, але наперед Америка повинна вжити всіх можливих заходів проти комуністичної перемоги під боком Америки. Виступаючи на відомій телевізійній програмі „Лицем до нації", вона сказала, що Америка мусіла б інтервеніювати в Ель Сальвадорі, якщо виявилося б, що комуністи захоплюють владу у свої руки.

СЕНАТОР АЛЯН КРЕНКСТОН, демократ з Каліфорнії, сказав, що якби він був вибраний президентом Америки в 1984 році, то він запросив би Юрія Андропова на „вершинну конференцію" до Кемп Дейвід без жадної „попередньої програми такої конференції". Він твердив, що такі конференції, які розпочав колишній президент Картер, давали позитивні висліди.

В ПОНЕДІЛОК, 27-ГО ЧЕРВНЯ ц.р., понад 20,000 нюйоркських жидів демонстрували перед бюром совєтської летунської місії „Аерофлот", протестуючи проти здержання еміґрації жидів із Совєтського Союзу. В протесті взяли участь також Гаррісон Ґолдін, контролер міста Ню Йорку, і Елізабет Голцман, прокуратор окружного суду в Брукліні.

КАРДИНАЛ ДЖОЗЕФ БЕРНАДИН, римо-католицький архиєпископ Чикаґо, був першим високопоставленим католицьким достойником, який в неділю, 26-го червня ц.р., відслужив літургію в „намірені тих членів-католиків архиєпархії, що розв'язали своє супружнє життя". У своїй проповіді кардинал Бернадин сказав, що „любов Всевишнього належиться кожному з нас". Цю літургію відправлено з нагоди п'ятиріччя заснування т.з. асоціяції Фініксу,яка постановила опікуватися розведеними членами католицької Церкви.

У світі

У НЕДІЛЮ, 26-ГО червня, зі столиці Італії Риму, прийшла вістка,що в північному італійському промисловому місті Туріні терористи вбили головного громадського суддю Бруно Каччя. Вбивство сталося в перший день дводенних парляментських виборів. Коментатори і політичні аналітики наперед передбачали, що терористи постараються дати про себе знати під час виборів, щоб показати, що розреклямована урядом перемога над тероризмом не відповідає дійсності. Самі вибори проходили без ентузіязму і без інцидентів. Попереднє опитування показало, що рорзподіл політичних сил у країні не зазнає значних змін. Кінцеві результати виборів будуть відомі після другого дня голосування в понеділок.

ЗІ СТОЛИЦІ ЧАДУ Наджамені повідомили, що підтримані лівійськими військами партизани з зайнятого ними північного міста Лярґо наступають на південь. В самій Нджамені тисячі народу демонстрували проти, як вони вигукували, агресії Лівії. Уряд Чаду президента Гіссена Габре підтвердив у суботу, що Лярґо, оазис приблизно 480 миль на північ від столиці, був зайнятий військами, вірними колишньому президентові Ґукуні Уеддеї, якого підтримує лівійський режим полковника Моаммара Каддафі.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ УРЯД ПІСЛЯ тринадцятьох днів голодового страйку лікарів погодився в неділю, 26-го червня, прийняти арбітраж в конфлікті про підвищення заробітної платні медичним працівникам. В Тель-Авіві в центральній лікарні міста половина лікарів була покладена в лікарню з огляду на виснаження від голодового страйку. Лікарі ще в березні розпочали ряд протестаційних дій після того, як цілий рік переговорів про збільшення зарплати не привели до нічого.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Діячі пера — вояки на фронтах

У домівці Організації американських журналістів у Ню Йорку ціла одна стіна записана прізвищами журналістів, які — як воєнні кореспонденти — згинули на різних бойових фронтах. До сотні таких прізвищ долучилися в минулому тижні дальші три: Віллям МекВіртер, висланник тижневика „Тайм", Даєл Торджерсон з „Лос Анджелес Таймсу" і Річард Кросс з журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт". Всі вони вбиті, коли їхали автом в Гондурасі в Центральній Америці недалеко кордону Нікараґуи: їхнє авто поцілила ворожа ґраната. Коли уряд Гондурасу вислав експедицію, щоб забрати їх тіла — з-поза нікарагського кордону обстрілювали членів експедиції. Вбиті журналісти були цивільними людьми без будь-якої зброї, — їх вислали службово, як професійних діячів пера для безпосереднього наочного ствердження ситуації, яка настала у Центральній Америці, де Совєтському Союзові з допомогою від його кубинського сателіта вдалося встановити комуністичний режим в Нікараґуі, звідкіля перекидають комуністичних партизанів до Ель Сальвадору. Вбили цих американських журналістів свідомо і пляново, бо в очах усіх комуністів у світі Америка є ворогом і, зокрема, Нікараґуа не хоче, щоб світ довідувався із авторитетних пресових джерел про те, що діється у тому затруєному комунізмом обширі.

Чи це вояки в уніформах, чи цивільні журналісти, які гинуть з ворожих рук, одні й другі належать до тієї самої категорії людей, які виконують свій обов'язок супроти батьківщини. Обов'язок потрібний батьківщині, але небезпечний однаково для військовиків в уніформах, як для журналістів в цивільних одягах. І тут насувається думка: чи треба аж доручення від хлібодавця, від видавця даного часопису, щоби журналіст виїхав на воєнний фронт і присилав відтіль кореспонденції та власні спостереження, — чи служба журналіста і в мирному часі поза воєнним фронтом не є подібною до служби уніформованого вояка?

Місія журналіста — інформувати про події, які сталися, але й інтерпретувати їх, з'ясовувати, подавати їх причини і робити висновки. Для правильности такої оцінки потрібне знання, потрібна освіта, потрібна й практика, потрібний життєвий й громадський досвід. Кожний діяч пера і кожний читач знає, що немає такого друкованого слова, яке всім без винятку сподобалось би. Кожний осуд суб'єктивний, бо кожна людина оцінює події за своїм світоглядом і власною думкою. Об'єктивізм проявляється у тому, щоб дану подію представляти правдиво, непофальшовану, не закручену до свого „вішфул тінкінг", до свого побожного бажання. Об'єктивізм друкованого слова в будь-котрому органі преси чи у книжках тоді вартісний і вартний уваги, коли автор не пише свого коментаря, видумуючи факти, але базується на знанні історії, на знанні „абв" економії, на знанні історичних прецедентів, — коли автор користується авторитетними довідниками і подає читачеві не тільки саму фразу, але й фактах. „Ще ся такий не вродив, щоби всім догодив" — казав наш мудрий селянин. Тому кожний професійний діяч пера має своїх прихильників-однодумців, має і противників, а коли розпалюються суспільстві пристрасті, то має і запеклих ворогів.

Це саме торкається державних мужів і це саме стосується всіх активних діячів. Вони не потребують мати на собі військової уніформи, — вони стоять на призначених їм стійках і виконують працю для народу, наражуючись на різні, справедливі і несправедливі закиди, на признання, але й на очорнювання і ненависть від ненависників. Скільки атентатів переведено вже в світі проти цивільних людей на видатних становищах проти монархів, президентів, міністрів, партійних діячів, ба навіть проти вселенського Патріярха! Коли громада культурна, коли світ греки тримається принципів журналістичної етики, тоді виконування обов'язку професійного діяча пера, чи трудолюбивого громадського діяча — місія приємна. Коли ж затрачується межа між полемікою і лайкою і коли полеміка довкола проблеми перетворюється у персональну лайку, то це інколи болючіше і прикріше, як смерть вояка на фронті від ворожої кулі.

Ці й подібні рефлексії виринають у звязку з трагічною смертю трьох американських професіоналів пера й фотографії, які згинули, бо вони не бажав собі, щоб писати про нього правду. Це були американські герої, які згинули — хоч без військової уніформи — як вояки на фронті.

Володимир Душник

Академічна свобода і студентська молодь

Недавно розрухи французьких студентів у Парижі малощо не спричинили упадку уряду президента Міттерана, як це сталося п'ятнадцять років тому, коли такі розрухи і публічні протести молоді привели до упадку уряду ген. Шарля де Ґоля, героя Франції в боротьбі проти Гітлера.

У Франції університети є державні, чого немає в Америці, бо університети тут не є субсидіовані чи контрольовані федеральним урядом. Цим самим американські студенти, протестуючи при університетах, прикриваються тим великим правом, яке їм забезпечує американська конституція, тобто академічною свободою.

Одначе дуже часто студентська молодь, користаючи з права академічної свободи, заперечує це саме право іншим своїм співгорожанам, що його домагаються.

Про це свідчить такий недавній випадок: американський амбасадор до Об'єднаних Націй д-р Джін Кирпатрик є визначним академіком та членом професорського складу в Джорджтавнському університеті. Недавно під час її гостинного виступу в Каліфорнійському університеті в Беркелі її закричали студенти до тієї міри, що вона перестала говорити і зійшла з подіюм. Це саме сталося у Міннесотському університеті, при чому особисто її образив сам президент університету. Все це було ніби зроблено в імені академічної свободи.

Постає питання: що стається з нашою академічною свободою, коли в імені цього освяченого права забороняється нашим професорам і академікам промовляти у святинях знання — університетах?

Д-р Кирпатрик стала „анатемою" для студентів тільки тому, що з правдивою відданістю вона обороняє конституційну демократію та виступає гостро проти совєтсько-московського комунізму. В тому, мовляв, є її „злочин!"

Будучи під радикальним впливом деяких членів факультету, студенти, відкидаючи своїх промовців, будуть пильно слухати висланника Андропова д-ра Ґеоргія Арбатова, який таврує американські політичні традиції!

А якщо згадаємо Центральну Америку, то розполітиковані студенти радо слухатимуть промов таких оборонців „лівих рухів" як Джейн Фонда чи Меліна Меркурі, а натомість не допустять до слова члена кабінету американського Уряду.

І як не дивно, але ця молодь, яка виходить з протестом проти можливих рішучих кроків американського Уряду в Ель Сальвадорі чи Нікараґуа, не протестує проти 4,000 кубинських комуністів під проводом кубинського ґенерала, який, як висланник Москви, приготовляє цілковите скомунізування Нікараґуа.

Звичайно, цю нездорову атмосферу не може прочистити ані президент Америки ані теж стейтові уряди.

Єдина надія на поправу таких нездорових і ворожих академічній свободі подій в американських університетах і коледжах лежить у руках добродіїв та патронів таких приватних чи навіть стейтових університетів. У їхніх дотаціях чи записах повинні би бути бути включені клявзулі, які висували б певні санкції проти таких інституцій, що порушують академічну свободу та перемінюють університети на політичні арени для певних, звичайно, лівчх пропагандистів, які зі засади є теж проти будь-якого Уряду у Вашінгтоні, особливо того, який не хоче йти на уступки Совєтському Союзові.

Статистика вказує, що більше як половина з 5-ти більйонів долярів дотацій на університети річно саме походить із приватних дотацій. І напевно ці, які складають свої пожертви на виховання американської молоді, не одобрюють цих бешкетів та порушень академічної свободи, до чого доводять зрадикалізовані елементи в американських університетах і коледжах. Щоб протиставитися цьому злу — слово повинні займати патрони і добродії університетів, бо в них є відповідний атут — відмова від дальших дотацій.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Жінка з трьома талантами

У нашому народі є чимало жінок, що мають якийсь Богом даний талант, а то й декілька, за допомогою яких мають змогу прославити себе та свій нарід.

На цьому місці згадаємо сл. п. Іванну Шмериковську-Прийму. Цю жінку Господь обдарив аж трьома талантами, вона була співачкою, піяністкою і маляркою.

Коротко згадаємо її як людину, бо про її згадані таланти не раз було вже в пресі.

П'ятдесят літ тому літньою порою театр „Заграва" загостив до Рогатина та при цій нагоді мав замір дати декілька вистав у поблизькому Черчі, боровиновій лікувальній місцевості. Я, як адміністратор цього театру, з'явився в ньому під вечір, тим більше, що з Рогатина до Черча і з Черча до Рогатина курсували фіякри до пізньої ночі. Директори лікувального заведення Льоньо Лепкий і Бованко десь заметушились, важко було їх знайти, щоб зробити з ними умови щодо наших запляновaних там виступів. Іду до пансіону, в якому грала оркестра Яблонського, щоб з ним заки знайти директорів заведення перекинутись дружнім словом. Саме „Ябцьо" показував своїм музикантам, в якому місці примістити фортепіян на естраді для концерту співачки Іванни Прийми, який мав відбутися зараз же після вечері. Очевидно я вирішив залишитися на концерті, тим більше що співачка мала добрі відгуки в пресі. Концерт проходив при вщерть заповненій залі. Були овації і квіти.

Після концерту публіка обступила співачку, складаючи їй ґратуляції за прекрасний виступ. Вичекавши „добру хвилину" і я, тоді дуже молодий, відважився підійти до співачки і промовити: „Щиро поздоровляю вас із незвичайно успішним концертом і водночас запрошую на наші виступи, якщо наш театр дістане тут залю". Концертова співачка подала мені руку, яку я поцілував з великою пошаною. В цьому моменті директор Бованко, що стояв поруч співачки сказав: „Дістанете залю під умовою, що, оформлюючи сцену, не вбиватимете в стіни ані одного цвяха", а на це відізвалась концертантка: „Та ви вже, пане директоре, такі строгі не будете для жерців нашої Мельпомени". Льоньо Лепкий стояв збоку, підсміхнувся і зрозумів, що співачка, залишаючись ще кілька днів у Черчі, при цій нагоді має бажання побувати на наших виставах і тому сприяє цьому, щоб наш театр загостив до Черча.

„Заграва" дала в Черчі п'ять вистав і мала великий успіх. Пані Іванна відвідувала театр кожного вечора, познайомилась з усіма „загравістами" і була дуже приємною співрозмовницею. Кожному сказала якесь приємне слово в зв'язку із спектаклем, додавала охоти до праці, радила не зражуватися чимнебудь і бажала нам витривалости в наших виснажливих мандрах, вам бо ж — казала — припало в участі нести прапор українського театрального мистецтва.

Роки минали, прийшов 1939 рік, у будинку львівського оперного театру тепер зустрічав я І. Прийму дуже часто. Щоправда в театрі в совєтських обставинах небагато є нагод до довших розмов, не всі в один час мають коротку передишку, а втім наші люди швидко второпали, що краще не входити і в короткі розмови навіть із друзями, щоб на людині не спочило якесь „цікаве око". Не зважаючи на це Іванна Прийма ніколи не минула нагоди, щоб не перекинутися бодай коротким словом, тим більше, що я в той час важко переживав смерть своєї дружини. Добродушна пані Іванна вміла скріпити людину на дусі. „Кріпіться, казала, — Пан Біг ласкав, наскільки знаю вашу меткість, підприємчивість усе подолаєте, все буде гаразд — пане Ярославе! —, не стямитесь, як ваша Ніночка буде така велика, як моя Рома". Саме в той момент підбігла, схопивши в мій бік голівкою, вродлива юна балетниця, щоб чимсь з мамою поділитись і миттю наче пташка відлетіти до свого гурту. Я глянув услід етеричній фіґурантці та подумав — гай, гай, не дуже то так швидко моя чвертьрічна одиначка буде така велика, як Приймової сильфіда.

Згодом Рома стала солісткою балету, а приїхавши з мамою до ЗСА, заки оснувати свою балетну школу, почала виступати для нашої публіки по більших осередках, а в міжчасі і для американців. Одного разу довідуюся, що Рома виступає у Філядельфії в люксусовому готелі „Белв'ю-Стратфорд" одному з кращих у ЗСА. Телефоную до готелю і вже за мить розмовляю з Ромою. Вона запрошує мене прийти й особисто поговорити відносно її виступу для української публіки Філядельфії. На виступ у Філядельфії Рому враз з мамою, яка їй акомпаньювала, привезли Сергій Литвиненко і Святослав Гординський. Після виступу обидві Прийми і два образотворчі мистці були моїми гістьми. Ми не стямилися як наближалась північ. Жаль було прощатися з дорогими гістьми, серед яких визначалася пані Іванна своїми цікавими барвистими розповідями, яких слухав би й до ранку.

• • •

А тепер дещо про гостину в Іванни Прийми. У просторій гостинній кімнаті було нас доволі багато, все таки, для всіх вистачило місця. Одні розсілись у вигідних софах, другі сиділи на плюшових фотелях, а ще

(Закінчення зі стор. 3)

Р. Колісник

НАЙНОВІША УКРАЇНСЬКА ІМІҐРАЦІЯ У КАНАДІ

Дня 4-го червня ц. р. у Торонто відбулася конференція для обговорення сучасних проблем української спільноти в Канаді. Конференцію скликав комітет громадських діячів молодшої генерації (Марко Бойцун — голова, проф. Юрій Даревич, д-р Марко Горбач, Рома Горбач й інші члени Управи) з метою обговорення недоліків у діяльності українських організацій і проводу та як осягнути кращий рівень в організованому житті нашого поселення. У конференції взяло участь понад 50 осіб; багато з молодшої ґенерації та студентів, які прибули з Польщі.

В останніх двох-трьох роках до Канади приїхали нові українські іміґранти, головно з Польщі. Число їх невелике — приблизно 200 осіб. Це переважно молоді люди — студенти, випускники університетів, учні середніх шкіл. Вони опинилися в Канаді, головно в Торонто, багато без приятелів, здані на „ласку" української громади, що їх спонзорувала, офіційної бо підтримки канадського уряду для українців у цій справі немає. А це великий недолік, — говорила Дарка Іваночко, представник Українсько-Канадської іміґраційної служби. Вправді, Канада спонзорує іміґрантів з Польщі, має для них квоту 3,800 осіб річно, але українцям важко отримати візу від канадської амбасади у Варшаві, де консул Мороз (чи Мруз) дискримінує українців, які стараються про виїзд до Канади, — як говорив один із тих „щасливців", яким пощастило виїхати.

І один із тих „щасливців" розповів, що його було арештовано в Перемишлі за діяльність у „Солідарності", але це була тільки покришка для його арешту, а фактично дійсною причиною його арешту була українська діяльність. (Польща видає пашпорти на іміґрацію для тих, що були арештовані; мабуть хоче їх позбутися). Він подав себе за українця і його відкинено, хоч з поляків, які знаходилися у таких самих обставинах, не відкинено нікого. Другий раз він мав більше щастя, бо переслуховував його інший консул, і він дістав дозвіл на приїзд до Канади. (У канадській амбасаді у Варшаві працює теж одна канадка українського роду, але вона зовсім не дає ніяких порад.)

У таких обставинах, без урядової фінансової допомоги, важко як слід наладнати іміґраційну службу. Найважливіше — це брак фондів, бо приїжджому треба ґарантувати однорічне утримання в Канаді, а працю не легко знайти в теперішній час великого безробіття.

Є три способи, як можна прибути до Канади на постійно: „спонзорування", старання на іміґрацію родиною, дозвіл залишитися тому, хто приїхав до Канади як „відвідувач". Ціла процедура триває приблизно один рік. Українська іміґраційна служба займається спонзоруванням українців із Польщі, які опинилися в Австрії, Німеччині, Італії. Заяв на приїзд є тепер 60, а у процесі понад 10.

„How do you like Canada?" Як новоприбулі українці тут влаштовуються, які проблеми стоять перед ними? Про це говорив Марко Стек, один із новоприбулих. Він тепер продовжує студії на Торонтонському університеті, бере участь у громадському житті, як майже усі молоді українці, які недавно прибули з Польщі

Найважливіше, як він казав, — це інформація. Добра порада й інформація часом кращі за грошову допомогу, інформація про можливості праці, навчання про суспільні організації. Але ця ділянка найбільш занедбана й як приклад, М. Стек подав, що він довідався щойно через шість місяців свого тут перебування, що в торонтонському університеті існує Український студентський клюб.

Очевидно, допомога теж важлива, але яка? Ось, приклад: до Австрії прийшли посилки з одягом. Та це був переважно жіночий літній одяг (тоді в Австрії була зима), і або замалі або завеликі сукенки тощо. Хоч це були доброякісні й дорогі речі, але мало корисні. Подібно було з харчовими пачками — для малої дитини забагато, для дорослої людини — замало. Отже, краще посилати грошові допомоги, бо в Европі кожний може собі докупити, що йому потрібно.

Інформація і ще раз інформація, — підкреслював Стек, — про працю, школи, квартири, нострифікацію дипломів (майже ніхто з новоприбулих не міг знайти праці за своїм фахом). Є студенти, які не мають ні родичів, ні батьків, деякі працюють на вікенди, щоб заробити собі на мінімальний прожиток; українські фірми могли б найняти студентів на літні вакації, а цього майже нема. Наша преса майже нічого не згадує про проблеми, які стоять перед новоприбулими та й чи взагалі пишеться про них. Теж громадські організації мало зацікавлені ними, малохто прийде до них в перших тижнях їхнього перебування щоб познайомитись з дійсним станом.

Марко Стек увесь час підкреслював, що це, що він говорить — не „жаль чи оскарження", але просто для інформації. Новоприбулі не мають морального права ставити певні вимоги, навпаки, вони дуже вдячні за допомогу, яку отримують, особливо Іміґраційній службі, яка, на жаль, не має ані фондів ані людей, щоб могти добре виконувати свої завдання. Але він уважає, що місцеві ресурси можна б було краще використати.

У дискусії сконстатовано, що слід було б усунути недоліки: заснувати дискусійний клюб, який був би „сумлінням громади, виробляв публічну опінію" (О. Тарнавський), були статті у пресі („Дві самотності" Ганаса), робити натиск на державні кола, а наша діяльність крутиться довкола бенкетів (проф. П. Потічний); ми розбиті і тому не маємо успіхів, контактів немає з новоприбулими, бо це природний процес, який проходили колись ми. Це повинно навчити нас, що ми повинні шукати зв'язків з ними, а не вони з нами (Т. Горохович).

Слід ще згадати, що Українсько-Канадська іміґрація служба робить заходи для нав'язання контактів з військовополоненими українцями, які попали в полон афганських повстанців. Доля цих полонених незавидна, бо більшість з них повстанці розстрілювали. Тепер деякі з них опинилися поза Афганістаном і намагання нав'язати з ними контакт йдуть через Червоний Хрест.

(Продовження буде)

Микола Лівицький

ДЦ УНР В ЕКЗИЛІ МІЖ 1920 І 1940 РОКАМИ

XVII.

Організації й інституції, які підтримували екзильний уряд УНР в його діяльності

Уряд УНР спирався на кілька політичних партій, які походили ще з часів перебування в Україні і продовжували свою діяльність за кордоном. В першу чергу треба згадати про Українську Радикал-Демократичну Партію, яка пізніше ця партія на деякий час прийняла була назву Української Партії Соціялістів-Федералістів) з такими видатними і відомими діячами, як В. Прокопович, О. Лотоцький, О. Шульгин, К. Мацієвич, І. Фещенко-Чопівський, П. Холодний, І. Сіропопко, І. Кабачків, Б. Іваницький, О. Саліковський (помер на початку 1926 року), А. Яковлів, М. Славінський, Є. Ґловінський і багато інших. Ці діячі займали раніше (в Україні) становища членів уряду або дипломатичних представників у різних державах світу.

Українська Соціял-Демократична Робітнича Партія (з якої в 1919 році виступив Симон Петлюра, а в кінці 1920 року — А. Лівицький, В. Садовський і С. Тимошенко) на чолі з І. Мазепою і П. Феденком розгубила більшість своїх членів за часів перебування на еміґрації. Такі визначні члени цієї партії як Б. Мартос, Б. Матюшенко, Дм. Антонович, Є. Голіцинський і багато інших не були чинними в партії на еміґрації (не знаю, чи вони офіційно з партії виступили). Одна, і то значно чисельніше, частина УСДРП на чолі з М. Ковальським і Є. Чикаленком—з такими членами, як П. Сікора, І. Панасенко, М. Чубенко і багато інших—відділилася від тієї частини, що її очолював І. Мазепа. УСДРП пп. Ковальського і Чикаленка беззастережно підтримувала уряд УНР. Українська Партія Соціялістів-Революціонерів на чолі з М. Шаповалом і Н. Григорієвим була в опозиції до уряду УНР і розвивала досить жваву діяльність в Чехо-Словаччині. Але багато з її членів індивідуально співпрацювали з урядом УНР(напр. д-р Б. Ржепецький). Три колишні члени Центрального Комітету УПСР з часів перебування на українській території, пп. М. Ковалевський, М. Залізняк і І. Базяк виступили в році 1928 із заявою, що вони підтримують уряд УНР і закликали членів своєї партії відмежуватися від групи Шаповала-Григорієва та прилучитися до них. Великої діяльности вони не розвинули. Інша група по смерті М. Шаповала в р. 1936 і виїзді Н. Григорієва до ЗСА вповало припинила свою діяльність. По Другій світовій війні окремі члени цієї групи приєдналися до створеної єдиної Української Соціялістичної Партії під проводом І. Мазепи і, приступивши до УНРади, включилися до праці в системі Державного Центру УНРеспублики в екзилі.

До опозиційних груп в стосунку до уряду УНР належали гетьманці-державники, що гуртувалися біля колишнього гетьмана П. Скоропадського. Від 1929 року постала Організація Українських Націоналістів на чолі з сл.п. полковником Є. Коновальцем, яка вела свою окрему політику і про зв'язки з якою буде мова далі.

Проте, головна опора уряду УНР в екзилі — це не партії, а безпартійне українське еміграційне громадянство. Скільки українців (головно воящтва) вийшло на еміґрацію в роках 1920/21, цього не можна з'певністю ствердити, бо статистики тут ніхто не робив. Головна маса осіла в Польщі і Румунії, потім велика частина переселилася до Чехо-Словаччини і до Франції (куди їхали кол. вояки на заробіткову працю). В цих і інших країнах постали організації українських емігрантів, як, наприклад: у Польщі Український Центральний Комітет з осідком Головної Управи у Варшаві і кількома десятками відділів на провінції (голова Головної Управи аж до 1939 року М. Ковальський, який загинув у гітлерівському концентраційному таборі Дахау в 1945 році); в Румунії Український Громадський Комітет з осідком централі у Букарешті і з відділами на провінції (голова К. Мацієвич, пізніше В. Трепке); у Франції Союз Українських Еміґрантських Організацій з осідком централі у Парижі і відділами на провінції (голова М. Шумицький, колишній член Української Центральної Ради, помер у 1981 році у Парижі, маючи понад 90 років). Всі ці організації відбували свої з'їзди, на яких завжди виступали ті чи інші представники уряду УНР. Вони були об'єднані в центральній організації в Европі п. н. Головна Українська Еміґраційна Рада, що її очолював до 1940 року проф. О. Шульгин (секретар І. Косенко, колишній міністер УНР в Україні). Це були організації (також з меншими в Чехо-Словаччині, Болгарії, Німеччині тощо), які підтримували і співпрацювали з екзильним урядом УНР.

(Продовження буде)

Жінка з трьома...

(Закінчення зі ст. 2)

інші на великій лаві, накритій килимом проекту Олени Кульчицької. Присутні не дуже то брали участь у розмові, бо саме в той час більше з господинею дому говорила ред. Ольга Кузьмович, яка якраз тоді мала інтев'ю з Іванною Приймою, а ми лише слухали та час від часу кидали оком по вітальні, подивляючи її мистецьке обладнання. Наш зір спершу спочив на двох фортепіянах, а потім ми свій зір спрямували на стіни, прикрашені картинами наших визначних мистців, серед них і власниці хати. В кімнаті було багато соняшного світла, яке продіставалося великого розміру вікнами крізь прозорі фіранки, щедро освітлюючи картини, скульптури, хатню рожу і розлогий філядендрон. Ред. О. Кузьмович цікавили пам'яткові фотографії, а ще більше збережені листи пані Іванни від її колишніх поклонників, а серед них у першу чергу від архикнязя Вільгельма Габсбурга (Василя Вишиваного) і від поета Василя Пачовського. Господиня наче відчула, що гості були б раді послухати хоча б фрагментів оцих листів, мімічно дала до зрозуміння, що редакторка може їх читати вголос, тим більше, що автори цих листів — як один і другий писали їх віршем. Слухаючи, поринуті в мислях, нам увижався Львів, на мить ми знайшлись на Високому Замку, а за хвилину ми вже біля Стефанскірхе у Відні і попрямували до Шенбруну. Ми непомітно час від часу глянули в сторону достойної господині, на обличчі якої помічали не то сум, не то радість.

Життя особи, до якої були адресовані ті цікаві, поетичні листи було сповнене щастя-радости, чистих почуттів і благородних поривань, але, як знаємо, було теж щедре на горе, серед якого вона зуміла знайти душевну рівновагу.

• • •

Та тут стосовно останнього відступу обов'язково слід дати пояснення. Гості до автора цих рядків включно — це публіка на Вечорі спогадів про Іванну Шмериківську-Прийму, що відбувся 1-го травня 1983 р. у Філядельфії, а це все, що діялось у віллі пані Іванни, це уява публіки, звичайна автосугестія, спричинена розповіддю-шедевром ред. О. Кузьмович. Слухаючи її, кожне слово, комплекс створених настроїв — все те вивірене, вагоме, змістовне, логічно обосноване і завершене, а саме тому, що не було штучних ситуацій, будило нашу уяву, спонукувало до співпереживання і рефлексій.

Я ще раз упевнився, що собою уявляють зразкова конструкція розповіді, мистецький вимисел, мистецька подача.

Чи не вперше я почув таку розповідь-екскурсію в минуле неповторної особистости. Саме вона, ця розповідь, включена до мого тексту збагачує його та ще більше оправдує його назву.

Яр. Климовський

Кінець шкільного року в Семінарії св. Софії УПЦеркви в ЗСА

У середу, 22-го червня закінчився 1982-83 шкільний рік у Свято-Софійській Духовній Семінарії Української Православної Церкви в ЗСА. Цей рік закінчено відправою в церкві Семінарії Молебнем подяки, що його відправив у сослуженні з дияконом С. Репою інспектор Семінарії ігумен Андрій Партикевич. Цього року закінчили повні теологічні студії протодиякон Юрій Галиця і диякон Степан Репа.

Повідомляючи про це, Опікунча Рада і дирекція Семінарії звертаються з закликом до духовенства і парафіяльних управ—подбати про заохочення студіювати теологію в нашій Семінарії нових кандидатів. Треба знати, що водночас зі студіями теології, студенти Семінарії мають змогу вивчати гуманітарні дисципліни в сусідньому Ратгерському університеті в Ню Бранзвіку коло Савт Бавнд Бруку. Пільні студенти мають повну змогу користати з далекоідучої матеріяльної допомоги.

Вважаємо за доцільне порадити батькам застановитися над такою можливістю та взяти під увагу теперішню економічну скруту, яка ставить багато перешкод до затруднення людини навіть з високою освітою. А недостача священиків постійно існувала й буде існувати. Та найважливіше—постійно пам'ятаймо, що становище священика було й постійно буде вельмипочесним, а його праця в суспільстві Богові угодна, а людям корисна.

Конференція Суспільної Опіки СУА

Стоять (зліва): А. Тарнавська, Л. Колодчин, О. Кравчук, М. Василькевич, Віра Трощук, Мирослава Цап.

Не один чи не одна з нас не раз призадумується над проблемою допомоги один одному. Ця окремая ділянка Суспільної Опіки (сошел сервіс) значно поширена в ЗСА і ведена багатьма державними і приватними агенціями. Але часто вона більше ефективна в певному обмеженому колі людей, яких в'яже щось спільне: релігійні, національні, службові чи інші зв'язки.

Однією показною діяльністю, яку веде Союз Українок в Америці—це Відділ Суспільної Опіки над українцями в світі. Очолює його в Головній Управі СУА Анна Кравчук. До найбільш поширених акцій цього Відділу належать: збирання стипендій для дітей і молоді українського роду передусім у Південній Америці чи інших частинах світу, „Допомога бабусі", висилка посилок з харчами і одягом нашим братам у різних країнах, які опинилися у дуже невідрадних, а часом і неможливих умовах життя, а тут, в Америці, опіка над старшими віком, особливо тими, які прибули по Другій світовій війні чи й недавно, опіка над незрячими, вкінці спілкування із самітніми, яких доля закинула у віддалені від українських поселень місця.

Усі ці ділянки суспільної праці членок СУА були предметом обговорення під час конференції, на яку прибула голова Суспільної Опіки ГУ СУА Анна Кравчук та у якій взяли участь делегатки округ СУА з Клівленду, Чикаго і Дітройту, разом 36. Наради відкрила голова Округи Дітройт Лідія Колодчин, а проводила ними голова Суспільної Опіки Округи Дітройт Марта Василькевич.

Про що ми на тих нарадах довідались? На стипендії збирають члени СО СУА дуже поважні суми грошей, які уможливлюють нашій незаможній молоді вчитися і поповнювати ряди наших профеcіоналістів. При цьому згадано також про те, що варто започаткувати стипендійну акцію для наших студентів і в Америці.

Акція СУА „Допомога бабусі" проявляється передусім у збиранні передплат на „Наше Життя" для незаможних старших віком жінок, чим неначе втягається їх у коло громадської праці. Останнім часом виникла більша потреба висилки пачок українцям у Польщі, співпраця у влаштуванні нових еміґрантів. Зокрема була мова про поміч Ростиковій (покалічений у випадку дитині), для якого вже вибрано шпиталь, лікаря і зібрано поважну суму грошей для складної операції.

У справі допомоги нашим землякам в Україні СУА співпрацює з організаціями, які ведуть акцію „Поміч Україні" Щораз більшого значення і засягу набирає допомога старшим віком в Америці, а особливо тим, які прибули сюди після Другої світової війни. Багато серед них є таких, які не працювали, або працювали на найменш платних роботах і не встигли забезпечити самі себе на старші роки. До цього ж вони—осамітнені, бо їхні діти поселилися далеко від них. (До того ж, за сучасним стилем життя діти не завжди хочуть жити з батьками чи поблизу їх, у наслідок цього бувають випадки, що цим старшим людям, здебільшого з обмеженим знанням англійської мови, дуже тяжко давати собі раду в існуючих обставинах, і вони живуть у тяжких умовах. Ці старі люди потребують відвідин бодай час від часу, телефонічних зв'язків, щоб допомогти їм у випадку потреби. Звернено належну увагу і на тих, що хворі лежать в шпиталях чи немічних у піклувальних домах.

Окремо слід згадати про започаткування опіки над сліпими. Покищо обмежується вона до озвучування деяких книжок, збиранні адрес і пересиланні награнних тасьм. Цю акцію започатковано в Клівленді, а керує нею Мирослава Оришкевич. Це так звана „Озвучена книга". Досі награно на тасьму біля 100 різних поетичних і прозових творів наших видатних авторів. Завважується брак фондів (бо державні дотації дуже невистачальні) і брак дикторів. Слід подумати про зорганізування в окремих місцевостях гуртків читців, які час від часу відвідували б сліпих і читали їм цікаві новини із сучасного життя.

Недавно відкрито в журналі „Наше життя" „Куток листування", який започаткувала А.Кравчук. У числі 623 у „Кутку листування" звернено увагу на важливість цієї ділянки для осамітнених, що опинилися майже в повній ізоляції. Треба сподіватись, що цей рід суспільної опіки ще більше розвинеться, а матими він значення не тільки для окремих осіб, але й для всієї спільноти.

У другій частині конференції відбулась дискусійна лава, якою керувала мгр Олена Лісківська. Обговорено такі теми: а) можливості одержати державну допомогу для старших віком—Валентина Мушинська; б) поради і моральна підтримка для потребуючих—Софія Добрянська; в) допомога самітнім жінкам з дітьми—Анна Маціпинська: г) допомога старшим в домах—Надя Пурнел; ґ) потреба добровольців у суспільній праці—Анастасія Вокер.

Рекомендації оформила і прочитала мгр Рома Дигдало. В них наголошено такі справи: у кожній ділянці суспільної служби можна во використовувати держав ні фонди; займатись стипендіями для студентів в ЗСА; поширити програми озвучених книжок; координувати допомогу українцям за кордоном, і взагалі співпрацювати у суспільній службі з українською громадою; заохочувати до суспільної праці в громаді не тільки членок СУА, але й інших громадян, особливо притягати до тієї праці молодь за допомогою шкіл і молодіжних організацій; зорганізувати в кожній українській громаді службу телефонного зв'язку зі старшими і самітніми особами.

На закінчення Конференції висвітлено фільм про тяжкі умови життя старших віком людей. Цей фільм залишив тяжке враження.

Наради відбувались двома мовами: українською і англійською. Наради показали не тільки жертвенну працю нашого жіноцтва для потребуючих, але й наголосили, що праця ця буде проведена не тільки за програмою, але в неї вкладено й щире жіноче серце.

Ф. Любинецька

Композиторський вечір проф. Василя Безкоровайного

У неділю, 5-го червня ц.р., українська громада в Баффало відзначила соті роковини від дня народження композитора проф. Василя Безкоровайного, до речі, колишнього свого співмешканця. Зроблено це з певним запізненням, бо сто років від народження проф. Василя Безкоровайного проминуло три роки тому. Народився він 12-го січня 1880 року.

Оце вже вдруге вшановано в цьому місті проф. Василя Безкоровайного. Перший раз його вшановано ще за життя, 7-го червня 1959 року, теж концертом.

Якось так складалося, що обидва концерти на честь проф. Безкоровайного випали на першу неділю червня, але віддаль в роках велика—24 роки. За той час засягнували значні зміни. Видно це хоч би з програми першого концерту. Немає вже між живими д-ра Романа Ставничого, диригента хору УККА; відійшла в вічність піяністка проф. Галина Лагодинська-Залеська, тією дорогою пішов теж і Андрій Кравчук, диригент духової оркестри СУМА, не стало і самого ювілята, проф. Василя Безкоровайного.

Перестали існувати обидві згадані мистецькі одиниці—хор УККА і оркестра СУМА,—які були окрасою першого концерту. Деякі виконавці першого концерту за лишили Баффало й переселилися до інших місцевостей як, наприклад, Меліта Брокерт, Аруня Борачок, Зенон М'ягкий. У першому концерті брали участь спроваджені сили, а саме: солістка Люба Німців, тріо сестер Дублянись, Оленка ҐерданЗаклинська, яка виступила з танцями до композицій проф. Безкоровайного.

В похилому віці проживає у Баффало проф. Осип Залеський, ініціятор і надхненник першого концерту, а крім того, автор доповіді про ювілята. Концерт відбувся тоді під патронатом УККА в Українському Домі „Дніпро".

Патронат над другим концертом перебрав Батьківський Комітет Рідної Школи в Баффало. В програму концерту ввійшли твори самого ювілята. Пройшов концерт з повним успіхом, і в ньому віддзеркалено декілька видів творчости композитора. В програмі були сольоспіви (Емма Доценко, Зенон Депутат, Давид Біловус, Бронислав Пруц). Давид Біловус зробив цим разом велику несподіванку для учасників концерту. До того часу виступав він завжди як талановитий піяніст, а цим разом виступив з пісенею укладу проф. Безкоровайного до слів О.Олеся „І знов страшні чутки". Слід додати, що Давид Біловус, студент музики, належить до третього покоління українських поселенців у ЗСА, української мови майже не знає, а для свого виступу старанно вивчив слова пісні. Своїм виступом на цьому концерті Давид Біловус виявив ще один талант-співака. Голос у нього (з баритоновою закраскою) при ємний, інтерпретація пісні правильна. Інші солісти вис тупали на сцені не раз уже перед тим і добре відомі українській громаді. Не раз уже їхні прізвища появлялися в дописах про культурне життя громади. Солістам акомпанювали на піяно відомі молоді сили—Ксеня Депутат, Оля Лаввні (Алексевич), Іван Доценко. Останній—це цьогорічний градуант музикології Баффалівського Стейтового університету.

Учасники композиторського вечора мали, крім того, змогу почути сольову гру чотирьох піяністів—Іванки Гайдук, Олесі Войчак, Катрусі Пистрак, Івана Доценка. Перші дві—це учениці такої ж кляси, яку веде К. Депутат. Їхню гру учасники нагородили гучними оплесками.

Із скрипковим соло виступив талановитий молодой скрипаль Григорій Доценко. При фортепіяновому акомпаньяменті свого брата Івана він заграв (у двох виступах) три композиції Василя Безкоровайного—„Українську рапсодію", „Ноктюрн" і „Спомин з гір".

Дочка проф. Безкоровайного Неоніля Безкоровайна-Стецьків, продеклямувала вірш Тараса Шевченка „Минають дні" на фоні батькової музики.

Слово про композитора сказала проф. Оксана Бризгун-Соколик з Канади. Крім неї, всі інші виконавці програми—це місцеві сили. Концерт відкрив і програмою керував Зенон Депутат.

Сцену оформив мистець Володимир Квартеурк. Концерт відбувся в залі Української Православної Церкви Св. Тройці.

Михайло Лоза

ІНФОРМАЦІЙНА ДОПОВІДЬ

Кергонксон, Н. Й. (С.Б.). — В неділю, 3-го липня 1983р. д-р Романа Навроцька, заступниця голови Т-ва Св.Софія в ЗСА, виголосить в Кергонксоні, на парафіяльному обіді з нагоди празника церкви св. Трійці, інформаційну доповідь на тему: „Св. Софія, її правні основи та завдання".

СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПОСЛАНЕЦЬ президента Роналда Реґена на Близький Схід Филип Габіб прибув у неділю, 26-го червня, до Ізраїля для продовження переговорів з прем'єр-міністром Менахемом Беґіном про виведення чужинецьких військ з території Ливану.

Нюйоркська Група Поетів
ділиться сумною вісткою, що 14-го червня 1983 року упокоївся на 70-му році життя

бл. п.
ІГОР КОСТЕЦЬКИЙ
драматург, прозаїк, літературний критик.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в п'ятницю, 24-го червня 1983 р. в Торонто, Канада, упокоїлася в Бозі по довгій недузі, на 78-му році життя наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.
СТЕФАНІЯ зі ШУМСЬКИХ СТЕБНИЦЬКА

ПАНАХИДИ будуть відправлені в понеділок і вівторок, 27 і 28-го червня 1983 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Cardinal Funeral Home, 92 Annette Street, Toronto, Ont., Canada, M6P 1N6.

ПОХОРОН в середу, 29-го червня 1983 р., о год. 9:30 ранку з церкви св. Миколая на цвинтар Parklawn, Toronto.

Горем прибиті:
син — д-р КОНСТАНТИН СТЕБНИЦЬКИЙ в Австралії, з дітьми МАРКОМ, КАРМЕН, АННОЮ-МОНІК
дочка — АНІЗІЯ ЖАРОВСЬКА з чоловіком БОГДАНОМ і з дітьми ОРЕСТОМ, ХРИСТИНОЮ, УЛЯНОЮ, РОМАНОМ і БОГДАНОМ
сестра — ОЛЬГА КОНЮШКО з родиною
сестрінка — ТЕОДОЗІЯ КІЧОРОВСЬКА з родиною
Ближча і дальша Родина в Україні, Канаді, Австралії і Америці

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 25-го червня 1983 р. відійшов у Вічність наш Найдорожчий ТАТО, ДІДО І ПРАДІДО

бл. п.
ВАСИЛЬ ГНАТЮК
нар. в 1888 р. в Клекотові, пов. Броди, Україна

ПАНАХИДА — у понеділок, 27-го червня 1983 р., о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Krowycki-Mc Cracken Funeral Home, 2124 E. St. George Avenue, Linden, N.J.

ПОХОРОН у вівторок, 28-го червня 1983 р. з церкви св. Володимира, 305 Grier Avenue, Elizabeth, N.J., о год. 9-ій ранку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
дочки:
АННА ФЕДУН з дітьми і внуками
МАРІЯ ШПІЧКА з мужем ВАСИЛЕМ з дітьми і внуками в Україні
ПАВЛИНА МАКАРА з мужем ВОЛОДИМИРОМ, дітьми і внуками
сестра — КАТЕРИНА ЯКИМОВИЧ з дітьми і внуками в Україні
шваґерка — АННА ГНАТЮК

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що 27-го червня 1983 року з волі Всевишнього відійшла у Вічність по тяжкій недузі, на 83-му році життя наша Найдорожча МАМА, БАБЦЯ, СЕСТРА І ШВАҐЕРКА

бл. п.
СОФІЯ СТАРУХ
з дому КОРДУБА
вдова по бл. п. о. крилошанинові Миколі Старухові.

ПАНАХИДА буде відправлена в середу, 29-го червня 1983 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвина 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОН відбудеться в четвер, 30-го червня 1983 р. о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя, 719 Sanford Avenue в Нюарку, Н. Дж., а відтак на український католицький цвинтар на Факс Чейс, Па., о год. 12:30 дня.

В глибокому смутку:
донька — ОКСАНА МАРКІВ з доньками ТЕРЕСОЮ і АННОЮ
сини:
ЛОНГИН з дружиною ВІРОЮ
ТЕОФІЛЬ з дружиною АРИСТИДОЮ і з дітьми АНАСТАЗІЄЮ і АДРІЯНОМ
сестра — СТЕФАНІЯ ЗАЛЕСЬКА з родиною
брат — РОМАН КОРДУБА з родиною
шваґер — д-р БОГДАН СТАРУХ з родиною
Ближча і дальша Родина в Україні, Америці, Канаді і Бразилії

Настоятель і Парафіяльна Управа
Катедри св. Володимира в Ню Йорку, Н. Й.
повідомляють, що
в суботу, 2-го липня 1983 р., о год. 11-ій ранку
відбудеться
ПОСВЯЧЕННЯ та ВІДКРИТТЯ
новозбудованого для пенсіонерів
ПЕРШОГО БУДИНКУ
на12 помешкань на Українському Селі у Бавнд Бруку, Н. Дж.
НА ЦЮ УРОЧИСТІСТЬ ЗАПРОШУЄТЬСЯ ВСІХ, А ЗОКРЕМА ЗАЦІКАВЛЕНИХ У ПРИДБАННІ ПОМЕШКАННЯ НА ВЛАСНІСТЬ.
НАСТОЯТЕЛЬ КАТЕДРИ І ПАРАФІЯЛЬНА УПРАВА

ОФІЦІЙНІ ПОВІДОМЛЕННЯ з Мадярщини говорять, що в середу, 22-го червня, на шахті в Оршлянах, стався сильний підземний вибух, у результаті якого 36 осіб загинули, а щонайменше 18 були поранені. Це вже друга велика катастрофа на мадярських шахтах всього за один місяць.

Програма Панорами молодих українців на Союзівці

Лариса Лорет-Кукрицька, автор п'єси.

Вокаліст Богдан Андрусишин

Джерзі Ситі, Н.Дж. — З Відділу братської діяльности УНСоюзу Марта Кордуба подала остаточно устійнену щоденну програму Панорами Молодих українців, що відбудеться на Союзівці в днях від 7-го до 10-го липня 1983 року.

Дискусійні панелі, спершу заплановані на четвер 7-го липня і п'ятницю 8-го липня, пересунені на дні 8-го і 9-го липня, значить на п'ятницю і суботу.

В четвер, 7-го липня, відбудеться вечірній виступ Чорноморських козаків з Рочестеру, які в останніх шістьох місяцях давали постійно свою програму в одному із великих ресторанів у Рочестері. Андрій Цегельський, Мирон Коваль і Славко Вірло будуть танцювати і співати при супроводі акордеоніста Євгена Григоренка. Їхня програма має характер кабаретовий, де сполучується пісня, танець і гумор.

„Чорноморці" з Рочестеру під час виступу.

Справжня програма Панорами розпічнеться в п'ятницю, 8-го липня, о год. 10-ій ранку дискусійним панелем на тему українських засобів масової інформації, в якій будуть брати участь: Михайло Боцюрків з радіостанції СКСУ в Онтаріо, Оксана Драґан з „Голосу Америки", Андрій Метіль з радіостанції ВФУЗ в Ню Йорку, Володимир Левицький з журналу „Нові перспективи" в Торонто, Юрій Клюфас з української телевізійної програми в Торонто.

У продовженні цієї дискусії в год. 11:30 перед полуднем Зенон Онуфрик буде говорити про фальшиві інформації про Україну в американських школах і засобах масової інформації, як теж в пресових аґенціях.

Від години 12:15 до 1:00 по полудні проф. Томас Олещук із Ратґерського університету буде говорити про те, як західня преса інформує про боротьбу за людські права в Україні.

В пополудневих годинах відбудеться три панелі. Перший, о год. 2:30 — 3:30, має як тему демографічний стан нашої теперішньої української громади. Цю тему представить проф. Олег Воловина з університету у Вісконсин; о год. 3:45 —4:30 він також буде говорити на тему мішаних подруж серед українців у Канаді.

Останній панель у п'ятницю буде о год. 5:00 по полудні про українців в політиці ЗСА і Канади; прелеґентами тут будуть Евген Іванців із ЗСА і Андрій Кравчук з Канади.

Увечорі в п'ятницю відбудеться концерт, у якому візьмуть ще раз участь „Чорноморські козаки" і соліст-пісняр Богдан Андрусишин. Після того плянується забава, до якої буде приґравати оркестра Союзівки.

Субота, 9-го липня 1983 року, має менш інтенсивну програму. Від години 10-ої ранку до 12:30 Олег Миськів буде говорити про можливості контактів для професійної кар'єри в українській громаді. По полудні, між годинами 3:30 і 4:00, буде висвітлений фільм Славка Новицького „За Стерном Долі", з життя українців-поселенців у ЗСА.

Негайно після того, від год. 4:00 до 5:00, буде висвітлена оригінальна музично-прозіркова програма про мистців продукції Оксани Лукасевич-Полон і Лавра Полон.

О годинах 5:00 — 6:00 Оля Андрієвська, проф. Петро Ґой, Соня Шереґ, Роман Ващук подадуть інфромації про українознавчі програми у різних університетах. Увечорі в суботу, о годині 8:30, буде повторена одноактова комедія „Виставка", автором якої є Лариса Лорет-Кукрицька, виконавцями — мистецька група УНСоюзу і УІАмерики. Після вистави відбудеться забава у „Веселці" при звуках оркестри Аліка і Дорка.

В неділю, 10-го липня, о годині 2-ій по полудні плянується зустріч з молодими українськими мистцями з Канади і ЗСА. О годині 3-ій по полудні — розваговий концерт на вільному повітрі з оркестрою „Іскра", а від 4-ої до 5-ої години по полудні буде українсько-канадський фільмовий фестиваль з висвітленням цікавих нових короткометражних фільмів.

На тому закінчиться Панорама молодих українців 1983-го року. Організатори звертають увагу, що всі місця на нічліг на Союзівці вже зайняті, але можна все ще там харчуватися за оплатою 12 долярів денно. Приміщення ж на нічліги можна знайти в недалеких мотелях, або на окремо призначеному місці для таборування для тих, що привезуть свої шатра або інші угіддя для нічлігу. Місця на таборування — безплатне. За ближчими інформаціями в цій справі слід звертатися телефонічно до М. Кордуби: (201) 451-2200.

Ще можна зареєструватись на Курси українознавства

Кергонксон, Н. Й.—Усім зацікавленим молодим українцям звертається увагу, що зголошення на цьогорічні Курси українознавства на Союзівці приймається тільки до 1-го липня.

Самі курси відбудуться в часі між 17-им і 30-им липня 1983 року. Провідником курсів у цьому році буде Дарія Соханівська, учителька української школи св. Димитрія у Вестон, Онтаріо, яка закінчила студії славістики в університеті в Торонто. Крім проводу курсами Д. Соханівська буде навчати географію.

Оксана Бакум, яка постійно навчає на курсах на Союзівці, буде в цьому році знову викладати українську літературу XIX і XX сторіччя. Леонід Герець, студент університету в Гарварді, буде учителем української історії.

Крім постійних викладачів, на курсах будуть давати лекції запрошені прелеґенти, між ними мисткиня Слава Ґеруляк, яка крім теоретичних лекцій буде також навчати практично курсантів українського народного мистецтва, зокрема кераміки; Нуся Пащак-Денисик показуватиме виріб тканини, Оксана Лукасевич-Полон і мистець Лавро Полон покажуть оригінальної продукції власний фільм, зложений із прозірок і музики на тему праці мистця; Зенон Онуфрик переведе дискусію на тему фальшивих інформацій про Україну в засобах загальної інформації у школах. Крім того проходитиме навчання українських танців і співу; протягом курсів будуть показувати фільми з українською тематикою. Зацікавлені курсами повинні зголошуватися безпосередньо на адресу Союзівки. Тел. (914) 626-5641, Foordemoore Rd., Kerhokson, N.Y. 12446

ПРОПУЩЕНО ДВОХ ЧЛЕНІВ УПРАВИ УМ

Український Музей в Ню Йорку інформує, що у звідомленні про загальні збори членів УМ, надрукованому у „Свободі" з 28-го червня ц.р., пропущено два прізвища членів Управи, а саме: Богдана Котиса і Олімпії Роговської.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

НАЙБІЛЬШИЙ ШАХОВИЙ ТУРНІР УСЦАК

С.Попель (зліва) грає з С.Пінчаком.

Від 21-го до 23-го травня ц.р. в Торонто відбувся 17-ий шаховий турнір УСЦАК, у якому взяли участь 32 шахісти, найбільше число в історії турніру. Поміж учасниками були, між іншими, такі відомі й заслужені шахісти як М.Турянський, минулорічний чемпіон УСЦАК (УАСТ „Леви" Чикаґо), С. Новаківський (УСО „Тризуб" Філядельфія), С. Попель, заслужений український шахіст, успішний учасник міжнародних турнірів в Европі і Америці. Попель вибився на чільне місце в цьому спорті вже в 1920-их роках і був чемпіоном Львова. Під час Другої світової війни німецькі окупанти не дозволили на окреме українське товариство, тому турніри організовували під іншими „покришками". Один з них відбувся фактично за чемпіонат України, бо в ньому брав участь Ф.Богатирчук з Києва, він же здобув чемпіонат СССР в 1928 році. Влаштовано теж „чемпіонську гру" між Попелем і Богатирчуком в Кракові, але після висліду 2:2 Богатирчук чомусь не появився, щоб закінчити ці змагання. Після війни Попель став чемпіоном Парижу, а в ЗСА був чемпіоном кількох стейтів.

У Львові під проводом Попеля створено „Львівську шахову школу", з якої вийшов теперішній молодий майстер Олег Романишин, якому ще й досі в пригоді стає його батько Михайло, один із творців тієї школи. З нагоди своєї участи в звітовому турнірі в Торонто, Попель подарував СТ „Україна" свій шаховий годинник. Іншими учасниками турніру були: Я.Маркевич, І.Остапчук, А. Полюхович і С.Сушко — усі з УАСТ „Леви" Чикаґо, Т. Швець — УСО „Тризуб" Філядельфія, А.Томків з УАСТ „Черник" Дітройт, Й.Похмурський, Т.Гарас з Ст. Кетеринс, Е.Власюк з Ошави. З молодих шахістів: О.Марків з Ню Гейвену, М.Швець, Б.Чолій, А. Глуховецький з СТ „Україна" Монтреаль. Вони змагалися з неменшим завзяттям, як їх старші колеґи, хоч бракувало їм досвіду, рутини й теоретичного знання. Гри в звітовому турнірі проходили так званою швайцарською системою, тобто розіграно шість рунд, по дві кожного дня, паруючи змагунів відповідно до їхньої клясифікації.

Найвищу клясифікацію на основі попередніх успіхів мали: Б.Дзера 2,170 точок, С. Попель 2,167. В кожних змаганнях шахісти були зобов'язані зробити 40 ходів у перших двох годинах, а потім — 20 ходів за одну годину. Поодинокі гри, таким чином, були обмежені до 6-ти годин. У турнірі були емоційні моменти — остаточний вислід залежав від останніх змагань між минулорічним чемпіоном Турянським і кандидатом на цьогорічний чемпіонат Дзерою. Турянський мав деяку перевагу у фіґурах, але Дзера, граючи аґресивно, виробив собі кращу позицію і остаточно переміг та цим самим став новим чемпіоном УСЦАК. На закінчення турніру відбулося прийняття і роздача трофеїв та грошових нагород.

Кінцевий показник ігор турніру: 1-ше місце Віктор Дзера, перехідний трофей і 350 дол. (5½ точок); 2-ге місце — М.Москаль, трофей і 275 дол. (5 точок); 3 - 5 місця: Т.Федів, О.Петренко, В.Оліярник — трофеї і по 150 дол. (4½ точок); 6 - 8 місця по 4 точки: С.Попель, П.Безкачко і Я.Макаревич; 9 - 12 місця по 3½ точок: М. Турянський, Б.Степаненко, А. Лупняк і С. Сушко; 13-21 місця по 3 точки: С.Новаківський, Б.Назарко, О.Харченко, Т.Гарас, С.Пінчак, Й.Похмурський, О.Кецала, М.Швець, А.Томків; 22 - 23 місця по 2½ точки: М.Комар і А.Полюхович; 24 - 29 місця по дві точки: П.Мочаренко, Ю.Колтун, Б.Чолій, О.Марків, Е.Власюк, О.Гірак; 30 - 31 місця по одній точці: А.Глуховецький і І. Остапчук, 32-ге місце — Б. Бульба.

Юнаки: 1-ше місце — О. Марків — трофей і 100 дол.; 2 - 3 місця — М.Швець і Б. Чолій — трофеї і по 60.50 дол.; 4-те місце — А. Глуховецький, нагорода 62.50 дол.

Трофеї і нагороди вручували: В.Ігнатович, голова СТ „Україна", що було господарем турніру з нагоди ювілею 35-річчя; М. Барабаш, голова УКЦентру, де проходив турнір; В. Бойчук, радний міста Торонто; В. Миндюк, О.Винницький і М.Турянський. Провід турніру — Б. Миндюк, технічний директор; Б.Назарко, ланковий УСЦАК на Канаду і організатор турніру; Комісія: Т. Грабовський, С.Новаківський і Є.Онищук. Фінансові допомоги склали по 100 долярів: О.Винницький, С. Новаківський, Український банк в Торонто, і „Комюніті Траст".

Р.Колісник.

I-ша дружина УСО „Тризуб" Філядельфія, I-ий ряд (зліва): О. МекАлістер, П.Ґамбаро, Ю.Лесів (тренер), М. Когут, Т. Козак, Д. Прончак. В другому ряді: М. Юрчак — провідник, П. Карбон, Е. Блайний, Дж. Лонкгард, Р. Кордон, Б. Санторе, Д. Байлз.

Минулорічний чемпіон УСЦАК М.Турянський передає трофей новому чемпіонові В.Дзері.